

HUVUD-ARTIKLAR

- På resa i Kina
- En yxa från Flisby

I DET HÄR NUMRET:

På resa i Kina	2-3
Jag har läst...	4
En yxa från Flisby	5
Program 2011	6

Höglandets Fornminnesförening

Denna gång blir det ett tunt nyhetsbrev men vi ville få ut det till årsmötet. Vårt lager av artiklar är nu helt tomt och vi vill gärna ha in mer texter från er medlemmar!

Vi vill påminna om årets andra möte i Ekenässjön, med samling i Nömme. För den som inte hittar till Nömme så finns det en avfart åt vänster från 31/47 knappt 8 km efter avfarten mot Stensjön. Samling 18.30 i Nömme och mötet är 19.30 på Industrimuséet i Ekenässjön. Läs gärna på lite om runstenen och gravfältet i Nömme på www.raa.se. Det är Björkö 11:1 som är runste-

nen, där vi samlas och Björkö 12:1 är gravfältet.

Redaktionen

En påminnelse till alla flyttfåglar: När ni får ändrad adress, telefon eller e-postadress så vill föreningen få ändringen också. Det är synd om vi skulle hugga i sten med Ristningar.....

Ordföranden har ordet

Bertil Johansson, Ordförande

Mitt i denna evinnerliga snöyra som aldrig tycks ta slut så får man trösta sig med t.ex. att tänka på de intressanta och roliga resor vi gjort i föreläringen och titta på bilderna därifrån. Förra årets resa till Orust och utflykten till Eksjötrakten var verkligen trevliga och lärorika och de medlemmar som inte följde med gick miste om mycket. Det blir också en härlig sammanhåll-

ning och trevlig samvaro när vi äter middag tillsammans på kvällen och diskuterar vad vi sett under dagen. Jag hoppas verkligen att vi kan få ihop större gäng i år när vi skall åka dels till Norrköping och titta på hällristningar och dels till området Kinnekulle med ett stort antal sevärda fornminnen. Programmet har gått ut till samtliga och jag uppmanar Er att skriva upp datum för

våra aktiviteter i almanackan. Som Ni kanske märker har det blivit ett litet fel när det gäller nationaldagen, den 6 juni är en måndag och inte söndag som det står.

Bertil

På resa i Kina

”Ursprungligen gjordes de som en vakt för kejsare Qin Shi Huangdi, som regerade i Qin”

Ja, inte riktigt men till Östasiatiska museet åkte vi nyligen. Om ni har missat det så har den berömda Terrakottaarmén varit där, utställningen slutar 20/2 så när ni läser detta är den slut tyvärr. Vi var där en lördag när vi var på en weekendresa till Stockholm. Utställningen var i bergrummen på Skeppsholmen. Dessa lokaler har tidigare inte använts till utställningar men tanken är att man ska kunna använda dessa nu. De gjordes till en början som en del av vårt militära försvaret på 1940-talet och var fram till 1960-talet en del av den svenska flottans huvudbas.

Bakgrund

Terrakottaarmén är egentligen inte en utan flera, självklart ville en ny kejsare ha en egen armé. Den kanske mest kända är den äldsta. Där är soldaterna i drygt full skala, mellan 183 och 195 cm långa. Längst är befälen av högst rank, de måste väl se mest skräckinjagande ut kan man tänka.

Terrakotta är, som ni säkert vet, bränd lera. Detta innebär att de har bevarats men kan vara sköra. Dock har färgerna försvunnit. Man kan ana färger på en del soldater men de lär ha varit mycket färggranna. Precis som marmorstatyerna i Grekland var, de som vi ofta tror bara var

vita. Ursprungligen gjordes de som en vakt för kejsare Qin Shi Huangdi, som regerade i Qin, en västlig del av Kina, från 246 f.kr. och hela det dåvarande Kina, namnet kommer som man kan förstå från just Qin, från 221 fram till sin död 210 f.kr. Armén tog 39 år att färdigställa för 700.000 arbetare!

Xiang Yu intog Xianyang mindre än fem år efter att Qin hade dött och då brändes de träkonstruktioner som inhyst armén. Soldaterna återupptäcktes 1974 då några bönder skulle gräva en brunn.

Soldaterna

Lerfigurerna är som sagt större än genomsnittsmänniskor. De korta hade lägst rang och de med högst rang är de längsta. Soldaterna är serietillverkade men med individuella ansiktsdrag, kanske är de gjorde efter riktiga soldater. Totalt har man hittat över 8000 soldater, drygt 1000 av dessa är restaurerade. Oftast gjordes figurer för gravarna i en väsentligt mindre skala, det visades en mängd sådana mindre figurer också på utställningen. Dessa mindre figurer är ofta utan armar och dessutom nakna, detta beror på att armarna var gjorda i trä och kläderna riktiga. Därför har de såklart förmultnat genom åren. Figurerna som visades var från olika gravar, kejsarliga och troligen från en generals grav.

För att återvända till de äldsta soldaterna så visade man upp soldater från höga befäl och ner till fotsoldater och körsvennar. Allt var originalfigurer utom en vagn med hästar som inte går att flytta då den är för skör, och en armborst. Även tegelstenar från golvet fanns med på utställningen. Man hade med vapen, svärd, armborst, pilar etc, dessa hittade man många exemplar av under utgrävningarna och de är riktiga vapen, inga kopior. Rustningar av sten (!) hittades också, det låter tungt men de är inte så tjocka utan väger 15-20 kg.

Övrigt

Förutom soldater och husdjur visades artiklar av brons, somliga förgyllda, och en del jedeföremål. Många av dessa mer vardagliga saker är imponerande väl bibehållna. Dessutom fanns delar av själva gravplatserna med på utställningen. Det som visades på Östasiatiska museet var en unik samling från Kina och från andra museer. Totalt sett en fantastisk utställning och mycket intressant att titta på.

*Lars Ljungberg
text och foton*

Foto 1: Tunneln där utställningen var. Det är, passande nog i detta sammanhang, en gammal militär konstruktion från tiden för andra världskriget.

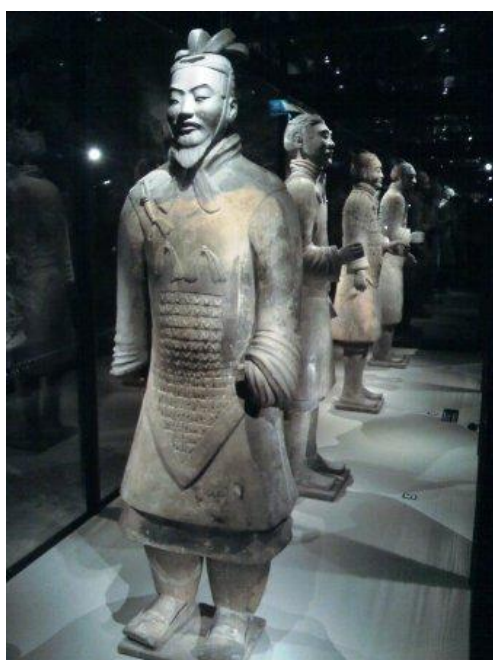

Foto 2: Terrakottasoldater från Qin-kejsarens skyddsvakt. Det tog nära 40 år och 700.000 man att färdigställa graven med soldater. Vid utgrävningen hittade man tre gånger med soldater etc. och en som var tom.

Foto 3: Han-dynastins kejsare var mer återhållsamma med terrakottafigurerna. Men det fanns även husdjur bland figurerna.

Jag har läst...

”Hem till Jarlabanke - Jord, makt och evigt liv i Östra Mälardalen under järnålder och medeltid”, en tjock bok utgiven av **Historiska Media och Vägverket** 2008 och med ett antal olika författare. Boken handlar om stenhägnader, kammargravar, runstenar och storgårdar.

Jarlabanke var en storman i Täby och hela runstensområdet där är väldigt spännande att besöka. Boken har ett rikt bildmaterial i färg och dessutom ett antal faktarutor om t.ex. ”Pollenanalys”, ”Linnet”, ”Vad är Vikingatid”, ”När var det medeltid”, ”Hur avgränsar man folkvandringstiden”. Det finns även en ”Liten Ordlista” på 2 sidor. Mycket trevlig läsning men en aning tung för att läsas i sängen.

Greta

”Världens namn – platser och deras betydelse” av journalisten **Kjell Wigens**. Nyutkommen (2010) bok om bakgrund och kuriosa kring kända platser i världen – allt från delstater i USA till gamla städer i Europa.

Boken tar upp ca 180 platser i bokstavsordning från Aberdeen i Skottland till ön Ösel i Östersjön. Den kan knappast ens kallas populärvetenskaplig, utan Kjell Wigers har tagit upp en rad platser han (i de flesta fall) har besökt och där han har tagit reda på bakgrunden till varför platserna har fått sitt namn. Kjell Wigers visar upp stort språkligt kunnande

samtidigt som han håller en lätt raljant ton ibland och viker ut från ämnet i olika tankebanor. Han tycker också om att döda myter och att överraska läsaren med förklaringar som är överraskande. Han relaterar ofta till alkohol i olika former och man kan få intrycket att han har konsumerat en hel del sådant på sina journalistiska resor.

Om orten Koskenkorva i Finland har han följande historia om ett samtal mellan en finne och en svensk: - ”Det enda ni svenskar känner till om Finland är väl Koskenkorva och Kekkonen!” – ”Kekkonen?? Vad är det för brännvin?”

Typiskt Wigers är också ordleken i texten som handlar om ön Sylt vid tyska Nordsjökusten. Han hade observerat ett danskt debattprogram i TV om kryddsill (trodde han). Det hette alltså ”Krydsild” på danska. Det är bara det att krydsild består av två ord ”kryds” och ”ild” – alltså korseld – som är ett mer passande namn för ett debattprogram än kryddsill. För att undvika sådana kalamiteter så säger man alltså ”kryddesild” om kryddsill så att man inte hamnar i olycka!

Boken är på 185 sidor och kostar 310:- i bokhandeln. Det är 1,68 kr per sida och det är mer än vad sidorna kostade i vår Nässjöbok. De var ju ändå i A4-format!

Michael

Jag fick boken

”Arkeologiska Upptäckter i Sverige” i julklapp. Den är skriven av Anna Lihammer och kom ut 2010 och är framtagen i samarbete med Historiska Museet. Det är alltid spännande med arkeologiska böcker – och utan arkeologin skulle kunskapen om vårt förflutna vara mycket begränsad. Författarinnan berättar om Sveriges största och mest fascinerande arkeologiska fynd med detaljerade beskrivningar av fynden och hur de upptäcktes. Urvalet är gjort med hänsyn till både geografi och kronologi och texten är indelad i sju avsnitt. Allt är illustrerat med ett utsökt fotomaterial från bland annat Historiska Museet.

En mycket intressant läsning.

Bertil

”Jarlabanke var en storman i Täby och hela runstensområdet där är väldigt spännande att besöka.”

”Det enda ni svenskar känner till om Finland är väl Koskenkorva och Kekkonen!” – ”Kekkonen?? Vad är det för brännvin?”

En yxa från Flisby

Under våra inventeringar har vi fått se en hel del stenyxor som hittats i framför allt Flisby.

Av en händelse fick vi reda på att en person hittat en ovanligt stor järnyxa och vi fick tillfälle att låna den för fotografering och uppmätning.

Vi skickade bilder till läns-museet där man antog att det kunde vara en stridsyxa från 1500-talet och med tanke på fyndplatsen ett vapen som använts i danska kriget när Daniel Rantzau retirerade via Tranås - Eksjö till Vetlanda och åter till Danmark.

För att få ytterligare utlåtande hänvisade man till armémuseum där man studerade bilderna och vidarebefordrade dem till Historiska Museet. Därifrån svarade man att ”Yxans ursprungliga användningsområde har troligen att göra med timmer och skogsbruk – en timmerbila. Vid krigsuppbåd av den typen som danska kriget utgjorde kan man absolut tänka sig att man använde sig av de vapen man kom över. Modellen förekommer under sen medeltid och efter, så 1500-talet är en trolig datering.”

Greta

Foto. Yxan från Flisby

Höglandets

Fornminnesförening

c/o Bertil Johansson

V Strandvägen 11

578 33 ANEBY

Telefon: 0380-207 07
(Ordförande Bertil Johansson)

Redaktion:
Michael Wallin
Lars Ljungberg

E-post:
nyhet@fornminne-hogland.se

Vi finns på webben, besök oss på:
<http://www.fornminne-hogland.se>

Webbansvarig: Lars Ljungberg

Program 2011

Onsdag 23 februari kl. 18.30

ÅRSMÖTE i Aneby Konserthus, lilla salen

Årsmötesförhandlingar. Föreningen bjuder på kaffe och smörgås. Delikatesslotteri. Vi visar bilder från föreningens resor och arbete i skogen.

Onsdag 6 april kl. 18.30

FÖRENINGSMÖTE

Vi samlas vid runstenen i Nömme mellan Stensjön och Ekenässjön kl. 18.30 där vi tittar på runstenen och besöker det närliggande gravfältet. 19.30 samlas vi på Industrimuseet i Ekenässjön för visning och fika. Vi samåker i egna bilar. Pris 60:-.

Måndag 6 juni

NATIONALDAGSFIRANDE

Vi deltar i nationaldagsfirandet i Aneby med vår fana. Anmälan till Greta, 0380-20707

Lördag 18 juni

HELDAGSRESA NORRKÖPING

Vi kör mot Norrköping och stannar i Gistad och tittar på runstenar, fortsätter till hällristningarna i Himmelsdalund där vi blir guidade och äter medhavd lunch. Sedan besöker vi Ekenäs slott som är väldigt speciellt och Askeby klosterruin där vi också blir guidade. Pris ca 125:-. **Bindande anmälan** till Birgit 0140-24031, Gunnel 0383-31037 eller Greta 0380-20707 **senast 15 maj**.

(Fredag) lördag – söndag (12) 13 – 14 augusti

TVÅ (TRE) DAGARSRESA KINNEKULLEBYGDEN

Avresa från Höglandet under fredagen eller tidigt lördag morgon. Sam-

åkning i egna bilar. Vi träffas vid Hällekis Vandrarhem 09.00. Vi tittar på Kinnekulle, hällristningar, vikingaskepp, hällar, två mycket speciella kyrkor och Sveriges äldsta gästgiveri. Gemensam middag i Hällekis och övernattning på Hällekis vandrarhem. Dag två besöker vi Askeberga skeppssättning och Raneshög i Flisstad. Övernattning enkelrum ca 475:-/natt, dubbelrum ca 375:-/natt/person inkl frukost och lakan. Medlem i STF 50:-mindre. **Bindande anmälan senast den 18 juni** som ovan.

Torsdag 20 oktober kl. 18.30

FÖRENINGSMÖTE

Ej detaljplanerat men vi tänker ha bokcafé och något föredrag. Plats meddelas i ett kommande nummer av Ristningar.

Anteckna datumen i era almanackor och vi kommer att lämna ytterligare information på årsmötet och därefter i RISTNINGAR. VÄLKOMNA!